

Trivialno o trivialnem

Vinko Vasle: *Purgarji*, Mladinska knjiga, zbirka Žamet, Ljubljana 2001

Znani novinar, publicist in satirik si je za vstop v svet beletrije izbral podobno tematiko, kot jo je v zadnjih desetletjih analiziral in brskal po njej kot raziskovalni novinar: gre seveda za svet socialističnih veljakov in podjetij, skrivnostnih poti denarja, z današnjega vidika čudaških, pogostokrat kriminalnih povojnih odločitev, ne nazadnje za čas slovenske osamosvojitve, ki je prej omenjenim vsekakor pomenila nepričakovano turbulenco. Avtor bralcem sugerira, da so *Purgarji* "klasični triler", nemara celo roman na ključ po francoski šegi, a takih in podobnih vehementnih trditev samo branje nikakor ne zmore potrditi. *Purgarji* so po izvedbeni plati žal ostali nerazvit zastavek, obremenjen z duhom tretjerazredne politične publicistike, kot jo poznamo iz nekaterih tukajšnjih političnih oziroma strankokratskih glasil, torej silno razpredanje o moralni krivdi nomenklature prejšnjega političnega sistema, a brez trdnejših dokazov in – v tem primeru – brez izrazitega beletrističnega esprita. Da se je takšno besedilo, ki bo najverjetneje marsikoga od bralcev tudi zadovoljilo s svojim satiričnim nabojem in udrihanjem, znašlo v zbirki slovenskega leposlovja, lahko pomeni le dvoje: da takšna proza zadovoljuje nenapisane kriterije objavljalnosti ali pač da se ta segment založništva, torej leposlovje za zabavo, lahko bi rekli porabno leposlovje, še dodatno pavperizira in pristaja na manj, kot bi lahko iztržil literarno kredibilnega. To je tako rekoč edina težava Vasletovega teksta. *Purgarji* hočejo biti z zgodbami iz polpreteklosti nadvse zabavni, v svojem obračunavanju ali vsaj prikazovanju najrazličnejših abotnosti prejšnjih desetletij pa so z vsakim stavkom dlje od prave literature. Avtor si je očitno zastavil napačen žanr, saj bi isto lahko veliko zaresneje in nič manj zabavno povedal tudi drugače, v jeziku publicistike. Tako pa je literatura, literarni zamah, kot ga razkrivajo *Purgarji*, žal slogovno ubožna zadeva, moteče prepolna različnih kibiciranj in natolcevanj, ta ali ona zgodba o nikdar kaznovanem gospodarskem kriminalu je skoraj obvezno obremenjena s posiljenim humorizmom, ki pa ne pove nič več. Zgodbe *Purgarjev* kažejo sliko časa, ki je resda bil tudi smešen in neumen, a zgolj s preprosto hudomušnostjo in lahkotno kronikalnostjo ne pokažejo nič novega. V tem smislu so ostale na pol poti, s svojo

skoraj manično usmerjenostjo v tegobe in norosti predtranzicijskega časa pa dvomim, da bodo privabile tiste bralce, ki od leposlovnih naslovov pričakujejo kaj več kot zgolj paberkovalski poskus politične satire. Podobne teme so nekateri tukajšnji avtorji obdelali precej bolj zares in literarno uspešneje – spomnimo se le romanov Sergeja Verča ali Matjaža Zupančiča, če na Igorja Karlovška sploh dodatno ne opozarjam.

Purgarji so torej knjiga, ki bo nekaterim bralcem brez dvoma dala tisto, kar si želijo, vsi drugi, ki jih zanima strastnejša in bolj prefinjeno izpisana literatura, pa bodo razočarani. Škoda za avtorja, ki si je ime pridobil tako z novinarsko odločnostjo kot s svojevrstnim publicističnim slogom.

Igor Bratož